

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM
.....*3.8*.....

NGUYỄN VIỆT HÙNG

NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC
MỘT SỐ CHỦ ĐỀ NGOẠI KHOÁ PHẦN CƠ HỌC VẬT LÝ
LỚP 10, NHẪM PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC NHẬN
THỨC CHO HỌC SINH THPT DÂN TỘC NỘI TRÚ

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2010

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

....

NGUYỄN VIỆT HÙNG

**NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC
MỘT SỐ CHỦ ĐỀ NGOẠI KHOÁ PHẦN CƠ HỌC VẬT LÝ
LỚP 10, NHẪM PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC NHẬN
THỨC CHO HỌC SINH THPT DÂN TỘC NỘI TRÚ**

Chuyên ngành: Lý luận & PP dạy - học bộ môn Vật lý

Mã số: 60.14.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Trần Đức Vượng

THÁI NGUYÊN - 2010

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn này hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2010

Học viên

Nguyễn Việt Hùng

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện luận văn, em đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cá nhân, tập thể và của các thầy cô giáo trong nhà trường.

Em xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Ban chủ nhiệm khoa Sau Đại học, Khoa Văn Lý cùng toàn thể các thầy cô giáo trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tận tình giảng dạy, hướng dẫn nghiên cứu khoa học và giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập tại trường.

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo TS. Trần Ngọc V-âng đã tận tình chỉ bảo cho em trong quá trình thực hiện luận văn.

Em cũng xin chân thành cảm ơn các cơ quan ban ngành, trường THPT Đoàn Túc Núi Tró tỉnh Tuyên Quang đã tạo điều kiện thuận lợi cho em trong quá trình thu thập tài liệu, khảo sát thực tế và thực nghiệm sư phạm để thực hiện luận văn.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng trong quá trình thực hiện nhưng luận văn không thể tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong được sự góp ý, trao đổi của các nhà khoa học, các thầy cô giáo và các anh chị em học viên để luận văn được hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2010

Học viên

Nguyễn Việt Hùng

MỤC LỤC

	Trang
MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG I: CƠ SỞ LÝ LUẬN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHOA VẬT LÝ Ở TRƯỜNG THPT DÂN TỘC NỘI TRÚ (DTNT)	
1. 1 Một số nội dung về lý luận dạy học ở nhà trường phổ thông	6
1.1.1 Mục tiêu, nhiệm vụ, nguyên tắc dạy học ở nhà trường phổ thông.....	6
1.1.2 Các vấn đề chung về hình thức tổ chức dạy học ở nhà trường phổ thông	9
1.2 Các nhiệm vụ cơ bản của việc dạy học vật lý ở trường phổ thông...	13
1.2.1 Đặc điểm của môn Vật lý ở trường phổ thông.....	13
1.2.2 Nhiệm vụ dạy học môn vật lý ở trường phổ thông	14
1.2.3 Một số quan điểm hiện đại về phương pháp dạy học môn vật lý.....	15
1.3 Định hướng đổi mới PPDH Vật lý ở trường phổ thông.....	17
1.3.1 Đổi mới phương pháp dạy học như thế nào?.....	17
1.3.2 Những định hướng đổi mới PPDH Vật lý ở THPT.....	18
1.4 Hoạt động ngoại khoá vật lý trong nhà trường phổ thông.....	22
1.4.1 Vị trí, vai trò của hoạt động ngoại khoá trong hệ thống các hình thức tổ chức dạy học vật lý ở trường THPT.....	22
1.4.2 Đặc điểm của hoạt động ngoại khoá vật lý.....	23
1.4.3 Nội dung ngoại khoá vật lý	24
1.4.4 Các hình thức ngoại khoá vật lý.....	25
1.4.5 Phương pháp dạy học ngoại khóa.....	26
1.4.6 Quy trình tổ chức hoạt động ngoại khóa.....	26
1.5 Tính tích cực của HS trong hoạt động học tập.....	28
1.5.1 Khái niệm về tính tích cực và tích cực nhận thức trong học tập.....	28
1.5.2 Những dấu hiệu của tính tích cực nhận thức	28

<i>1.5.3 Các biện pháp phát huy tính tích cực nhận thức của HS]</i>	30
1.6 Phát huy tính tích cực nhận thức của HS trong hoạt động ngoại khoá vật lí	31
1.7 Một số đặc điểm của HS phổ thông DTNT liên quan đến tính tích cực nhận thức trong hoạt động học tập	32
1.8 Sử dụng phương tiện kỹ thuật dạy học trong việc tổ chức hoạt động ngoại khoá vật lí	37
<i>1.8.1 Phương tiện kỹ thuật trong dạy học</i>	37
<i>1.8.2 Những hỗ trợ cơ bản của phương tiện kỹ thuật trong việc tổ chức hoạt động ngoại khoá vật lí</i>	38
KẾT LUẬN CHƯƠNG II	40

CHƯƠNG II: TỔ CHỨC MỘT SỐ CHỦ ĐỀ NGOẠI KHOÁ PHẦN CƠ HỌC TRONG CHƯƠNG TRÌNH VẬT LÍ LỚP 10 CHO HỌC SINH THPT DÂN TỘC NỘI TRÚ

2.1 Phân tích nội dung kiến thức phần Cơ học trong chương trình vật lí lớp 10 THPT	41
2.1.1 Nội dung chương trình phần Cơ học vật lí lớp 10 THPT.....	41
2.1.2 Mục tiêu kiến thức phần Cơ học vật lí lớp 10 THPT.....	42
2.2 Điều tra thực trạng dạy học vật lí phần Cơ học lớp 10 tại các trường THPT Dân tộc nội trú	48
2.2.1 Mục tiêu điều tra.....	48
2.2.2 Phương pháp điều tra.....	48
2.2.3 Đối tượng điều tra.....	48
2.2.4 Kết quả nghiên cứu	49
2.3 Tổ chức dạy học ngoại khoá kiến thức phần Cơ học lớp 10 cho HS THPT Dân tộc nội trú	55

2.3.1 Ý đồ sư phạm của việc xây dựng nội dung, hình thức hoạt động ngoại khoá.	55
2.3.2 Nội dung của hoạt động ngoại khoá phần Cơ học.....	56
2.3.2.1 Thiết kế giáo án số 1	56
2.3.2.2 Thiết kế giáo án 2	72
KẾT LUẬN CHƯƠNG II.....	83
 CHƯƠNG III: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	
3.1 Mục đích thực nghiệm.....	84
3.1.1 Mục đích.....	84
3.1.2 Nhiệm vụ TNSP.....	84
3.2 Đối tượng, cơ sở, thời gian tiến hành thực nghiệm sư phạm.....	84
3.2.1 Đối tượng.....	84
3.2.2 Thời gian tiến hành.....	84
3.3 Phương pháp thực nghiệm sư phạm.....	84
3.4 Phân tích và đánh giá kết quả thực nghiệm sư phạm.....	86
3.4.1 Phân tích, đánh giá giáo án số 1.....	86
3.4.2 Phân tích, đánh giá giáo án số 2.....	89
3.4.3 HS Đánh giá về vai trò của hoạt động ngoại khóa vật lí.....	90
KẾT LUẬN CHƯƠNG III.....	92
KẾT LUẬN CHUNG.....	93
TÀI LIỆU THAM KHẢO	94
PHỤ LỤC	97

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Các từ viết tắt	Viết đầy đủ
CNTT	Công nghệ thông tin
CNH - HĐH	Công nghiệp hoá- hiện đại hoá
DTNT	Dân tộc nội trú
HS	Học sinh
GV	Giáo viên
HĐNK	Hoạt động ngoại khoá
HĐNT	Hoạt động nhận thức
GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
SGK	Sách giáo khoa
PPDH	Phương pháp dạy học
THPT	Trung học phổ thông
TBDH	Thiết bị dạy học
TN	Thí nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG

	<i>Trang</i>
Bảng 2.1: Nhận thức của GV về tầm quan trọng của việc tổ chức dạy học ngoại khoá cho HS	51
Bảng 2.2: Đánh giá về nguyên nhân chính gây khó khăn khi tổ chức các HĐNK	52
Bảng 2.3: Đánh giá về mức độ kiến thức phần cơ học	54
Bảng 2.4: Những khó khăn gặp phải khi học phần cơ học	54
Bảng 2.5: Các hình thức được tổ chức để nâng cao chất lượng học tập phần cơ học	55

DANH MỤC PHỤ LỤC

STT	Tên phụ lục	<i>Trang</i>
1	Phiếu trao đổi ý kiến với giáo viên	97
2	Phiếu trao đổi ý kiến với học sinh	102
3	Một số hình ảnh hoạt động ngoại khoá	104

MỞ ĐẦU

I. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI

Nước ta đang trong thời kỳ hội nhập kinh tế Quốc tế, việc ra nhập tổ chức thương mại thế giới WTO đã và đang đem lại những thời cơ lớn giúp chúng ta sớm thực hiện được mục tiêu CNH - HĐH đất nước. Những thời cơ thuận lợi cũng gắn liền với những thách thức không nhỏ, đòi hỏi Nhà nước phải có những quyết sách kịp thời và đúng đắn. Sự phát triển toàn diện về kinh tế, chính trị, văn hoá và khoa học công nghệ luôn đòi hỏi con người phải có tri thức, điều đó đặt ra cho nền giáo dục nước ta một thách thức không nhỏ.

Trước yêu cầu đó, tại hội nghị lần thứ hai của BCH TW Đảng khoá VIII về công tác giáo dục và công nghệ đã chỉ rõ: *"Đổi mới mạnh mẽ phương pháp giáo dục đào tạo, khắc phục lối truyền thụ một chiều, rèn luyện nếp tư duy sáng tạo của người học, từng bước áp dụng phương pháp tiên tiến và hiện đại vào quá trình dạy học, đảm bảo điều kiện và thời gian tự học cho học sinh"*.

Đại hội toàn quốc lần thứ IX của Đảng đã xác định cần tập trung đầu tư và tạo ra cho bằng được *"người lao động có trí tuệ cao, có tay nghề thành thạo, có phẩm chất tốt đẹp, được đào tạo, bồi dưỡng và phát triển bởi một nền giáo dục tiên tiến gắn liền với một nền khoa học, công nghệ hiện đại"*.

Việt Nam ta là một nhà nước độc lập, thống nhất gồm nhiều dân tộc anh em chung sống. Đối với các dân tộc thì tình yêu quê hương, yêu dân tộc, yêu đất nước gắn bó chặt chẽ với nhau là cả một quá trình trong sự nghiệp giải phóng đất nước và xây dựng cuộc sống mới. Sinh thời, Bác Hồ từng kêu gọi: *"Phải đoàn kết các dân tộc anh em, cùng nhau xây dựng Tổ quốc. Phải ra sức làm cho miền núi tiến kịp miền xuôi, vùng cao tiến kịp vùng thấp"*.

Thực hiện chính sách đổi mới của Đảng, nhất là từ khi có Nghị quyết 22 của Bộ Chính trị và Quyết định 72 của Chính phủ với các chương trình có